Ralf Sund/sl 26.9.2017

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Kirjallinen asiantuntijalausunto
27.9.2017 klo 11.30 pidettävään kokoukseen

HE 106/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018 erityisesti työvoimaa ja työllisyyttä koskien

TEM:n pääluokan menojen, kuin myös muiden menojen osalta, olennaista on hallituksen talouspoliittinen linja. Automaattiset vakauttajat alentavat merkittävästi valtiontalouden velkaantumista. Hallitus on valinnut linjakseen pitää tiukasta menokurista kiinni. Näin ollen talouden nousun hedelmät valuvat velkaantumisen vähentymiseen. Tämä linja on pääosin oikea, mutta osa talouden nousun ”liikkumavarasta” tulisi käyttää tulevaisuuden kasvuedellytysten luomiseen. Ei siis ns. syömävelan kasvattamiseen vaan Suomen reaalisen kilpailukyvyn kohentamiseen, jotta talouskasvu voisi jatkua yli nyt käsillä olevan suhdannenousun.

Sopivia kohteita rakenteellisen alijäämän alentamiseen ja kilpailukyvyn kohentamiseen olisivat tutkimus- ja tuotekehittelymenojen kasvattaminen, koulutusleikkausten asteittainen purkaminen ja aktiivisen työvoimapolitiikkaan panostaminen.

Yksi keskeinen rakenneongelma liittyy työvoimaan. Työttömyyden pitkittyminen syrjäyttää. Tilastoissa havaittu pitkäaikaistyöttömyyden aleneminen on osittain tilastoharhaa. Monet pitkäaikaistyöttömät ovat haastattelujen myötä siirtyneet pois työmarkkinoilta. He eivät ole työllistyneet. Sinänsä on hyvä, että työttömyystilastot kuvaavat paremmin todellista tilannetta, mutta muutos ei ole seurausta kuin pieneltä osin vaikeasta työllistyvien työllistymisestä. Näin ollen työttömyyden kova ydin ei ole sanottavasti sulamassa.

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
(09) 131 521
Faksi:
(09) 652 367
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi

Ralf Sund/sl 26.9.2017

Talouskasvun jatkuessa ja työllisyystilanteen parantuessa sitkostuvasta työttömyydestä on tulossa yksi taloudellisen kasvun pullonkaula. Talousarvioesityksen mukaan työvoimapalvelujen piirissä on vuonna arviolta 50 910 henkilöä, kun taso kahtena edellisenä vuotena on ollut selvästi korkeampi.

Aktiivimallin voimaansaattaminen on sinänsä tervetullut uudistus. Se vaatisi tuekseen työvoimapalvelujen lisäämistä. Talousarvioesityksen mukaan näin ei tapahdu. Keppi korostuu liiaksi porkkanoiden kustannuksella.

Myönteistä toki on opiskelumahdollisuuksien lisääminen työttömyysetuudella, vaikka täysin ongelmatonta se ei ole. Myönteistä on myös työttömyysturvamenojen käyttö aktiivitoimiin.

Keskeinen toimija tehokkaan työvoimapolitiikan osalta on työvoimahallinto. Työn onnistumisen edellytyksiä on heikennetty monin tavoin. Isojen organisaatiouudistuksien valmistelu luo epävarmuutta hallinnossa ja jatkuva resurssien karsinta vähentää tekeviä käsiä.

SOTE-hankkeen lykkääntymisen yhteydessä olisi viisasta pohtia uudelleen työvoimapolitiikan tehtävien siirtoa maakunnille. On suuri riski, että uudistuksessa heikennetään työvoimapolitiikan tehokkuutta.

Lisätiedot pääekonomisti Ralf Sund, 050 563 4841, ralf.sund@sttk.fi